

POLSKI WRZESIEŃ W HISTORII POLSKI

Wrzesień – jako dziewiąty miesiąc w roku, ma 30 dni. Jest miesiącem jesiennym. Nazwa wywodzi się od kwitnących w tym okresie wrzosów. Poprzednia nazwa pajęcznik /od pajęczyny babiego lata/. W Europie najczęściej nosi nazwę – September. Na półkuli północnej następuje równonoc jesienna, a na południowej – wiosenna.

Wrzesień – każdy z nas pamięta. Pierwszego rozpoczynaliśmy naukę od pierwszej klasy ... aż do matury. Piękny dzień, chociaż szkoda było wakacji ..., ale z radością spotykaliśmy się z kolegami, a ile było opowiadania i dzielenia się swoimi wrażeniami i spostrzeżeniami...

Ale wrzesień to bohaterski miesiąc walki Polaków z najeźdźcami: Niemcami /01.09.1939/ i ZSRR /17.09.1939/ - naszymi sąsiadami ... niech pamięć o wrześniu zawsze będzie z nami. Pamiętajmy o Tych naszych Obywatelach, którzy zawsze na przestrzeni wieków walczyli, a nawet „oddawali” swoje życie, za WOLNĄ i NIEPODLEGŁĄ POLSKĘ!

09.1004 – zakończyło się panowanie Polski w Pradze. Czescy książęta Jaromir i Udalryk wrócili na czele wojsk niemieckich króla Henryka II. Henryk zdobył w tym czasie Budziszyn. Tak, że Bolesław Chrobry musiał „zrezygnować” z utworzenia polskiej stolicy w Pradze...

13.09.1195 roku doszło do bitwy pod Mozgawą pomiędzy wojskami Mieszka III Starego, Mieszka Płatonogiego i Jarosława opolskiego przeciwko Leszkowi Białemu i Romanowi Halickiemu.

09.1309 – Siedziba wielkiego mistrza krzyżackiego przeniesiono z Wenecji do Malborka, gdzie rozbudowana twierdza stała się najpotężniejszą warownią obronną w Europie. W 1457 r., podczas wojny trzynastoletniej (1454–1466), zamek został wykupiony przez Polaków z rąk najemników czeskich.

Zamek w Malborku, kilka wieków później.../od strony Nogatu/

12.09.1331 – atak Krzyżaków na ziemie polskie. 27 września 1331 – Władysław Łokietek pokonał Krzyżaków w bitwie pod Płowcami, pod wodzą komtura Otto von Lauterberga.

Mimo układu Krzyżaków z czeskim królem Janem Luksemburskim przeciwko Polsce, w myśl którego mieli wspólnie z pod Kalisza uderzyć na Wielkopolskę i Kujawy. Do spotkania nie doszło, gdyż Czesi spóźnili się. Stąd Krzyżacy 26.09.1331 r. sami uderzyli na Kujawy, gdzie dołączyli w tym dniu Czesi. „26 września Krzyżacy zdobyli Radziejów i przed świtem zwinawszy obóz, rozpoczęli marsz w kierunku Brześcia Kujawskiego.

Wojska krzyżackie w sile około 7000, wyruszając na Brześć, podzieliły się na dwie części – jedną pod dowództwem Otto von Lauterburga liczącą około 2/3 całej armii oraz drugą, która miała pod dowództwem Dietricha von Altenburga zebrać żywność. Poruszający się za wojskami krzyżackimi Łokietek z oddziałami liczącymi 4 tys. ludzi napotkał oddział Dietricha von Altenburga, który zaatakował i pokonał. Później oddział główny wojsk krzyżackich zawrócił po otrzymaniu informacji o porażce Dietricha i stoczył nierozstrzygniętą walkę z polskimi oddziałami.

Bitwa pod Płowcami 1331 r./Juliusz Kossak/

„Obie strony po bitwie starały się wykorzystać propagandowo swoje sukcesy. Bitwa bardzo wzmocniła morale wojsk polskich i zrobiła ogromne wrażenie na XIV wiecznym społeczeństwie polskim. Przeświadczenie o triumfie wojsk polskich podkreślał uroczysty wjazd Władysława Łokietka do Krakowa z wziętym do niewoli w bitwie komturem Henrykiem Reussem von Plauen i 40 innymi jeńcami. O tym, że bitwa była polskim sukcesem, świadczy też krzyżacka relacja z 1335 roku dla prokuratora krzyżackiego przy kurii papieskiej w Awinionie”.

09.1354 – krucjaty przeciwko Litwie i Tatarom. Papież przyznał Polsce ulgi w zakresie płacenia dziesięciny. Informacje na temat krucjat polski, podają tylko źródła zachodnie.

Krucjat w obronie Polski było 5, w latach: 1340, 1343, 1351, 1354 i 1362. Papież dał Polsce takie same przywileje, jak uczestnikom ruszającym do Ziemi Świętej /pierwsza krucjata była w 1096 r./.

09. 1364 – odbył się zjazd monarchów w Krakowie z udziałem cesarza i króla Czech Karola IV, króla Węgier Ludwika i króla Polski Kazimierza. Brak jest szerszego rozeznania na temat prowadzonych rozmów. Zjazd był ważny, ze względu m. in. ze względu na fakt: „*Królestwo Czeskie i Królestwo Węgierskie były w połowie wieku XIV największymi i najsilniejszymi państwami Europy Środkowej. Ponadto na tronach tych królestw zasiadli nieprzeciętni władcy: w Czechach panował Karol IV Luksemburski, będący od roku 1355 cesarzem rzymskim, zaś w Budzie panował Ludwik Andegaweński, wywodzący się po mieczu z bocznej linii Kapetyngów, od Karola Andegaweńskiego, syna króla Francji Ludwika VII i brata słynnego króla Ludwika IX Świętego. Potężne i bogate monarchie rządzone przez nieprzeciętnych władców to połączenie wielkich planów, jeszcze większych ambicji i bez wątpienia licznych sprzecznych interesów. W Europie Środkowej prócz Węgier i Czech istniały inne jeszcze państwa, które, tworząc powiedzmy drugą ligę politycznego wpływu, były bardzo istotnymi elementami układu sił. Do państw takich należało bez wątpienia rosnące w siłę Królestwo Polskie, Arcyksięstwo Austrii i władztwo świeżo osłabionych Wittelsbachów, czyli Bawaria i Marchia Brandenburska*”.

Królowie: Ludwik Władysław Karol

18 września 1454 – polskie pospolite ruszenie poniosło największą klęskę z Zakonem Krzyżackim pod Chojnicami - w wojnie trzynastoletniej. Była to największa bitwa z Krzyżakami w naszej historii.

„18 września 1454 r. pomimo sukcesu w pierwszym starciu i pokonaniu dowodzonej przez Rudolfa von Sagana krzyżackiej osłony, źle dowodzone, przestarzałe i nieposługujące się nowoczesną bronią polskie pospolite ruszenie uległo w kolejnej fazie bitwy krzyżackiej armii zawodowej, dowodzonej przez Bernharda von Zinnenberga i wypadowi garnizonu miasta pod dowództwem von Plauena. Król Kazimierz IV Jagiellończyk został zmuszony do ucieczki, a Krzyżacy kosztem ok. 100 zabitych, w tym księcia Rudolfa, rozbili całkowicie armię królewską, której straty wyniosły 3000 zabitych i 300 wziętych do niewoli. Bezpośrednim następstwem starcia było zniesienie oblężenia Chojnic i Malborka oraz podjęcie przez Krzyżaków udanych działań celem odzyskania miast i twierdz nad Wisłą i na Powiślu”.

17 września 1462 – wojska polskie pokonały zakon krzyżacki pod Świecinem w wojnie trzynastoletniej. Był to częściowy odwet za porażkę pod Chojnicami /gdzie było nieudolne dochodzenie/. Do zwycięstwa przyczynił się podatek w Polsce, pomoc finansowa miast pruskich /które dążyły do połączenia z Polską/-co pozwoliło królowi na zaciąg wojsk zawodowych i wykorzystanie cech dowódczych burgrabiego krakowskiego Piotra DUNINA.

15 września 1463 – rozegrała się bitwa na Zalewie Wiślanym – bitwa morska, wygrana przez Polskę /Flota Związku Pruskiego/.

„Okręty pod dowództwem zaprawionych gdańskich kaprów: Wincentego Stolle oraz Macieja Kolmenera, posilkiwane przez okręty elbląskie dowodzone przez Jakuba Yochsa i wojsko królewskie, ruszyły w pościg za cofającym się nieprzyjacielem. Do bitwy doszło w Zatoce Świeżej. Flota polska złożona z około 30 okrętów starła się z liczniejszą, liczącą 44 okręty flotą zakonną. Krzyżacy uważali, że zwycięstwo zapewni im przewaga liczebna i jakościowa ich floty, związkowcy jednak wykorzystali element zaskoczenia i zepchnęli Krzyżaków na płytkie wody zatoki, okrążając ich i uniemożliwiając im manewrowanie. Początkowo trwała wymiana ognia z łuków, kusz i hakownic, która spowodowała liczne pożary na stojących w bardzo małych odległościach okrętach krzyżackich, wywołanych przez strzały zapalające. Następnie walka toczyła się głównie z abordażu. W ręce prusko-polskie dostało się około 550 jeńców, wielki mistrz zdołał zbiec do Królewca”.

23 września 1942 – zamiast Władysława /spolegliwego i nieudolnego/, który został królem Węgier /tak chcieli węgierscy magnaci/ królem Polski został jego brat – Jan I Olbracht.

Jako ciekawostka, do śmierci Olbrachta /1501/, ze względu, że władcą Litwy był Aleksander – została formalnie zerwana unia polsko-litewska /choć oba państwa byli w sojuszu/.

1498 roku wzniesiono Barbakan w Krakowie, zwany Rondlem.

8.09.1514 roku pod Orszą wojska polsko-litewskie /30 tysięcy/ dowodzone przez hetmana wielkiego litewskiego Konstantego Ostrońskiego pokonały wojska moskiewskie /od 35000 do 80000, duża rozbieżność/ pod wodzą Iwana Czeladnina. Przyczyną wojny ponoć była wdowa po Aleksandrze Jagiellończyku – Helena Moskiewska /och te Heleny!/. Mimo zwycięstwa, nie udało się odzyskać Smoleńska – głównego celu wyprawy. Bitwa pokazała na dużą rozbieżność cywilizacyjną pomiędzy Koroną Polską z Wielkim Księstwem Litewskim a Wielkim Księstwem Moskiewskim.

Ktoś napisał: Bitwa pod Orszą 1514 – „Zderzenie moskiewskiego średniowiecza z jagiellońskim renesansem”.

Dowódca wojsk polsko-litewskich za sprawne dowodzenie /jako prawosławnego wyznania/ uzyskał zgodę na budowę w Wilnie dwóch cerkwi, mimo obowiązującego zakazu w Wielkim Księstwie Litewskim od czasów Władysława Jagiełły.

Bitwa pod Orszą /artysta nieznany/

Walki rycerzy polskich pod Orszą zostały, po 1990 r., upamiętnione na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie napisem na jednej z tablic: „ORSZA 8 IX 1514”.

1568 – we wrześniu król Zygmunt August przenosi się na stałe wraz z dworem i urzędami centralnymi do Warszawy. Późniejsi królowie urzędowali raczej w Krakowie – Henryk Walezy, jak również Zygmunt III Waza, czy w Grodnie – Stefan Batory. W 1596 dwór królewski przeniósł się na stałe do Warszawy, wraz z urzędami: marszałkowskim, kanclerskim i podskarbis. Wszystkie urzędy znalazły się w Zamku Królewskim – rozbudowanym po 1598 r. Warszawa wówczas była uznawana jako siedziba Jego Królewskiej Mości, a Kraków – za stolicę – gdzie koronowano większość królów. Za panowanie Wettynów – głównym miastem było Drezno, jak i Wschowa, czyli tak gdzie królowie przebywali!

1577–1582 – wojna z Rosją o Inflanty. 26.09.1579 – pierwsza wyprawa Stefana Batorego na Moskwę. W trakcie wyprawy, w różnych okresach, odbyło się:

- **Oblężenie Połocka** – miało miejsce w 1579 r. – jako pierwsza kampania zaczepna o odzyskanie Inflant i ziemi połockiej, którą podporządkował sobie car Iwan IV Groźny;

- **kampania wielkołucka** – nastąpiła w 1580 r. Kampania była zwycięska dzięki podwójnej kwarty /podatek od dzierżawców królewskich/ i specjalnych subsydium od duchowieństwa. Pozwoliło to na wystawienie 48 tys. żołnierzy, w tym 34000 jazdy z 70 działami. Do 5.09 zdobyto Wieleń i Wielkie Łuki, które zostały zniszczone przez wybuch prochu i pożar;

- 20.09.1580 r. – pod Toporowcem, 2500 jazdy pod wodzą Janusza Zbarskiego rozbiło jazdę rosyjską /4000/ pod wodzą Dmitrija Czeremisowa i Grigorija Naszczokina.

Wojna z Rosją to wielki sukces króla S. Batorego. W 1581 r. król wyruszył na Psków /w celu zmuszenia cara do pokoju/, jednak miasta nie zdobył. Wojnę zakończył rozejm w Jamie Zapolskim. Do Rzeczypospolitej Obojga Narodów wróciły Inflanty z Parnawą i Dorpatem i ziemia Połocka do Wielkiego księstwa Litewskiego.

Oblężenie Pskowa

27 września 1605 – wojska hetmana polnego litewskiego Jana Chodkiewicza pod Kircholmem pokonały trzykrotnie silniejszą armię szwedzką! To był największy sukces w historii I Rzeczypospolitej.

„W połowie 1605 roku Riksdag szwedzki uchwalił duże podatki na zaciąg żołnierzy. Szwecja uzyskała także niemałe wsparcie finansowe od cara Borysa Godunowa. Dzięki temu już w lipcu szwedzka armia polowa była gotowa do działań wojennych. Podzielono ją na trzy części, a następnie przerzucono do Inflant. Z 14 tys. armii, która znalazła się ostatecznie pod Rygą, większość pomaszerowała później pod Kirchholm, by stawić czoła wojskom prowadzonym przez Chodkiewicza. Według Juliusa Mankella w jednostkach walczących w bitwie znalazło się etatowo 2 700 jazdy i 9 200 piechoty. Z kolei Bertil Barkman szacował faktyczny stan armii szwedzkiej pod Kirchholmem na około 2 500 jazdy, 8 700 piechoty oraz 11 falkonetów jednofuntowych, co wydaje się najbliższe prawdzie. Stosunek jazdy do piechoty wynosił zatem w przypadku Szwedów 22% do 78%. Wyrażna przewaga elementu pikiniersko-muszkieterskiego miała zapewnić możliwość prowadzenia długotrwałego oblężenia Rygi. W przypadku armii Karola IX – odwrotnie niż w wojsku Chodkiewicza – jazda miała stanowić jedynie wsparcie dla regimentów piechoty”.

Wrzesień 1620 – odbyła się nieudana wyprawa na Mołdawię. 18–20 września 1620 – podczas bitwy pod Cecerą zginął Stanisław Żółkiewski – jako następstwo niepoprawnych stosunków pomiędzy Rzeczpospolitą a Portą Otomańską. Z jednej strony Kozacy zaporoscy atakowali tereny Porty, z drugiej – Tatarzy i Nogajowie grabili ziemie koronne. To doprowadziło do przegranej bitwy pod Cecerą oraz wojny polsko – tureckiej w latach 1620-1621. Wojnę zakończyła zwycięska bitwa pod Chocimem. Armia Rzeczypospolitej dowodzona przez Jana Karola Chodkiewicza stoczyła bitwę /2.09 – 9.10.1621/ z armią turecką pod dowództwem sułtana Osmana II i odniosła taktyczne zwycięstwo w wyniku którego podpisano traktat, potwierdzający ustalenia traktatu w Buszu z 1617r. Podczas oblężenia Chocimia zmarł J.K. Chodkiewicz.

Józef Brandt – Bitwa pod Chocimem

Tak jak na południu Rzeczypospolitej były walki z Tatarami, tak na północy były problemy w tym okresie ze Szwecją. I tak:

26 września 1629 – zawarto rozejm altmarski, który kończył wojnę polsko-szwedzką /1626-29/. Mediatorami rozejmu była dyplomacja: francuska, angielska i brandenburska. Główne postanowienia:

- Szwedzi zatrzymali Inflanty na północ od Dźwiny wraz z Rygą;
- Szwedzi zatrzymali wszystkie porty pruskie: Tolkmicko, Elbląg, Braniewo, Pilawę i Kłajpedę. Polska utrzymała kontrolę nad Gdańskiem, Królewcem i Puckiem;
- za pomoc austriacką Rzeczpospolita musiała zapłacić 500000 złotych, itp.

12.09.1635 – w Sztumskiej Wsi podpisano rozejm pomiędzy Rzeczpospolitą Obojga Narodów a Szwecją – obowiązujący do 1651 r.

08.09.1655 – Szwedzi zajęli Warszawę i rozpoczęli oblężenie Krakowa.

Panorama Warszawy z czasów pierwszej okupacji szwedzkiej.
Rysunek: Erika Dahlberga

25 września – w 1648 roku wojska polskie zostały rozgromione pod Piławcami przez Kozaków. Ucieczka 30000 armii koronnej przed Chmielnickim, który umacniał swą władzę na Rusi i Ukrainie. Dotkliwa porażka oręża polskiego w czasie powstania Chmielnickiego, w wyniku niedołężnego dowodzenia: Mikołaja Ostroroga – „Łacina”, Aleksandra Koniecpolskiego – „Dziecina” i Władysława Dominika Zasławskiego – „Pierzyna”. Pseudonimy wg Bohdana Chmielnickiego.

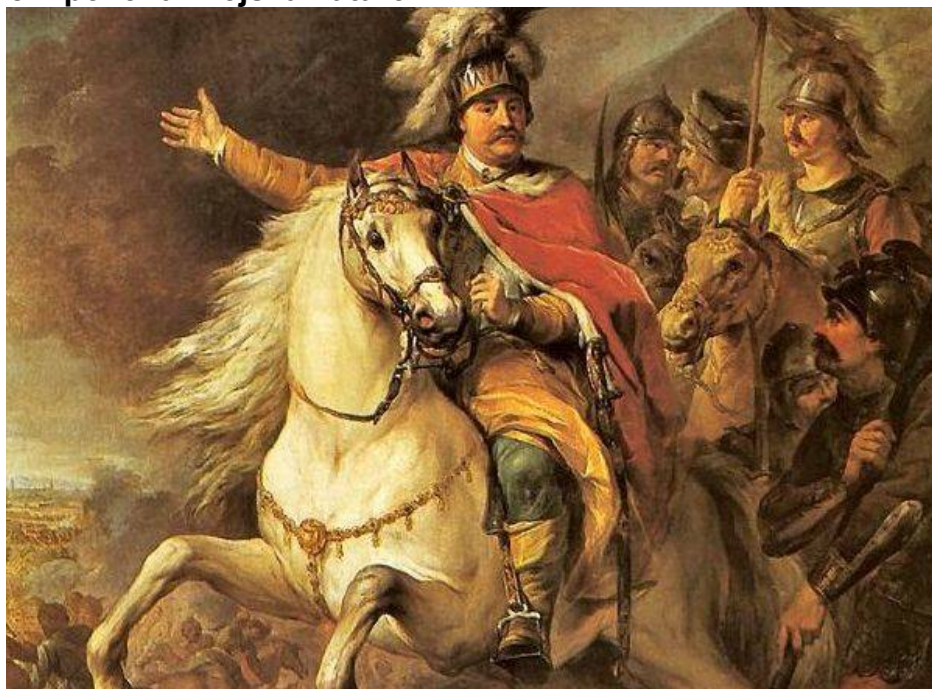
Po bitwie połączone wojska Chmielnickiego i Krym Gireja ruszyły w głąb Rzeczypospolitej, docierając bez przeszkód aż pod Lwów i Zamość. W wyniku klęski Rzeczpospolita utraciła na parę lat kontrolę nad znacznymi obszarami Podola i Wołynia.

16 września 1658 – w Hadziaczu zawarto unię polsko-kozacką. Unia stanowiła międzynarodowo prawne zlikwidowanie ugody perejasławskiej. Na mocy której Ukraina była poddana władzy carskiej.

Unię zatwierdził Sejm Rzeczypospolitej i zaprzysiągł król Jan II Kazimierz Waza. Wojsko kozackie przeszło na stronę Rzeczypospolitej i w bitwie pod Konotopem pokonało armię moskiewską.

12.09.1683 r. – odsiecz i triumf Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. Po zwycięstwie król zamierzał rozprawić się z Imperium Osmańskim. W tym celu zamierzał zawrzeć przymierze z Persją.

Zanim doszło do bitwy pod Wiedniem, w okresie wrzesień-październik 1676 r. król pokonał armię turecko-tatarską na Rusi Czerwonej, a 24.09.1676 pod Wojniłowem pokonał wojska Tatarów.

„Święty” Jan Sobieski? Polscy agenci bardzo się postarali, żeby Persowie postrzegali go jako „Boskiego Bohatera”

8-9 września 1698 – hetman Feliks Kazimierz Potocki /6 tys. żołnierzy/ odniósł zwycięstwo nad tatarską armią pod Pohajcam /14 tys. pod dowództwem Kapłana-Gireja/. Mimo zwycięstwa był to regres sztuki wojennej. Tatarzy zdobyli duże łupy i jasyr. Była to ostatnia wielka bitwa Polaków z Tatarami.

23.09.1732 – tajny traktat w Loewenwolda /zwany „trzech czarnych orłów/ pomiędzy: Rosją, Prusami i Austrią. Traktat dotyczył obsadzenia tronu po Augustcie II. Nie zgodzili się na Stanisława Leszczyńskiego ani Wettynów. Traktat ten był nazywany przymierzem *trzech czarnych orłów* ze względu na herby każdego z trzech państw (Austrii, Rosji i Prus), na których widniały czarne orły (cesarski i carski dwugłowe, pruski jednogłowy).

Austria

Rosja

Prusy

CZARNA KARTA HISTORII POLSKI. TRZY ROZBIORY – 123 LATA NIEWOLI

18.09.1772 – zaborcy zażądali zwołanie sejmu w celu zatwierdzenia dawnych praw i „zadowoliliby” ich dwory. Europa odrzuciła prośbę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Były tylko słowa współczucia i pocieszenia. Los Polski Europy /skłóconej/ nie obchodził. Polska broniła ok. 10 tys. armia.

30 września 1773 – sejm nadzwyczajny w Warszawie ratyfikował traktaty rozbiorowe.

- I rozbiór Polski – 1772 /Rosja – 92 tys. km², Prusy – 36 tys. km², Austria – 83 tys. km²/;

- II rozbiór Polski – 1793 /Rosja – 250 tys. km², Prusy – 58 tys. km²/;

- III rozbiór Polski – 1795 /Rosja – 120 tys. km², Prusy – 55 tys. km², Austria – 47 tys. km²/.

POLSKA straciła na rzecz zaborców /łącznie/:

Rosja – 462 tys. km² obszaru i 5,5 mln mieszkańców;

Prusy – 141 tys. km² obszaru ok. 2,6 mln mieszkańców;

Austria – 130 tys. km² obszaru ok. 4,2 mln mieszkańców.

POLACY NIE PRZYJĘLI BIERNIE ROZBIORÓW. WALCZYLI W WOJNACH /NP. POLSKO-PRUSKA 30.09.1794, POLSKO-ROSYJSKIEJ 1831/ W POWSTANIACH ... AŻ W 1918 R. UZYSKALI NIEPODLEGŁOŚĆ.

14 września 1811 – przeprowadzono uwłaszczenie chłopów w zaborze pruskim;

7 września 1848 – w Austrii przeprowadzono uwłaszczenie chłopów w zaborze austro-węgierskim;

I dopiero 2 marca 1864 - w Królestwie Polskim – w zaborze rosyjskim.

W wyniku uwłaszczenia – nadano chłopom prawa własności do ziemi, którą posiadali, zniesiono obciążenia feudalne /poddanie, pańszczyznę, czynsz, itp./

1.09.1882 – Ludwik Waryński *utworzył polską partię robotniczą „Proletariat”*. *Pierwsza partia robotnicza na polskiej ziemi. Chodziło o wyzwolenie klasy robotniczej z pod jarzma gnębicieli, a nie o niepodległość. Strajki i terror indywidualny, to główne działania... Rok później policja carska aresztowała wielu działaczy w tym i L. Waryńskiego. 15.09.1883 r. ukazał się pierwszy numer „Proletariatu” w Królestwie Polskim i jako pierwsze pismo o tematyce socjalistycznej.*

20.9.1916 – cesarz Franciszek I przekształca Legiony w dwudziwizyjny Polski Korpus Posiłkowy. 26.09 J. Piłsudski/ i wielu żołnierzy I Brygady/ poddaje się do dymisji ze stanowiska komendanta.

20.9.1917 – Francja uznaje Komitet Narodowy Polski w Lozannie – jak oficjalnego przedstawicielstwo polskie i zaprosili do Paryża.

28.9.1918 – KNP ustalił z rządem francuskim o utworzeniu polskiej samodzielnej armii /współdziałającej z armiami sojusznikami/ pod dowództwem gen. Józefa Hallera.

30.09.1921 – przeprowadzono ogólnopolski spis ludności /100 lat mija/ bez Wileńszczyzny i Górnego Śląska. Było: 27.2 mln ludności, w tym 69.2% Polaków, 14.3% Ukraińców /Rusinów/, 7.8\$ żydów, 3.9% Białorusinów i tyleż procent Niemców. Inne narodowości – 0.9%.

30.09.1938 – Polska przekazała Czechosłowacji ultimatum z żądaniem zwrotu Śląska Cieszyńskiego. Czechosłowacja przyjęła polskie żądanie. Podobnie oddała ziemie Reichiwi – zamieszkałe przez Niemców.

KOLEJNA CZARNA KARTA W HISTORII POLSKI – II w. św.

„ORZEŁ” się nie poddał...walczył na wszystkich frontach - do końca wojny!

1.9.1939 o godz. 4.45 /godzina umowna/ atakiem Niemiec na Polskę rozpoczęła się II wojna światowa. Niemcy bez wypowiedzenia wojny – rozpoczęli ją atakiem pierwszą salwą z pancernika Schleswig-Holstein na Westerplatte! Choć wcześniej Luftwaffe zbombardowało bezbronny Wieluń, rejony mostów w Trzewie...

No cóż zostaliśmy „opuszczeni” przez Francję i Wielką Brytanię! Umowy z Hitlerem i Stalinem zostały tylko na papierze!

9-22.09.1939 roku nad Bzurą rozpoczęła się największa bitwa wojny obronnej w 1939 roku. Wojska armii Poznań generała Tadeusza Kutrzeby i Pomorze generała Władysława Bortnowskiego starły się z niemiecką 8 Armią generała Johanna Blaskowitza i 10 Armią generała Waltera von Reichenaua.

17.09.1939 – agresja ZSRR na Polskę, jako następstwo umowy Hitler - Stalin /układ Ribbentrop – Mołotow/. Ponownie Polska zniknęła z mapy świata na sześć lat! Od 2004 r. obchodzimy Światowy Dzień Sybiraka, zorganizowane przez Związek Sybiraków, a od 2013 r. – jako święto państwowe.

20.9.1939 – oddziały armii „Kraków” i „Lublin” złożyły broń pod Tomaszowem. W Moskwie został podpisany protokół wojskowy pomiędzy Rosją a Niemcami – odnośnie linii demarkacyjnej. Protokół obejmował: „niszczenie polskich oddziałów i band, znajdujących się na drodze przemarszu”. Dowódca 6A Filip Golikow wydał dyrektywę nakazującą rozstrzeliwanie bez sądu poddających się polskich oficerów.

27 września 1939 – kapitulacja Warszawy. 27 września 1939 – generał Michał Tokarzewski-Karaszewicz powołał Służbę Zwycięstwu Polski.

28 września 1939 – podpisanie przez III Rzeszę i ZSRR porozumienia dotyczącego podziału ziem polskich.

Tak jak podczas zaborów, POLACY ponownie walczyli tym razem na wszystkich frontach świata w obronie nie tylko ziem Polski, ale i innych państw /np. Wielkiej Brytanii, Włoch, Holandii .../.

WALKA O NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI TRWAŁA od PIERWSZEGO DNIA WOJNY, aż do JEJ ODZYSKANIA ...

Wrzesień 1940 – Niemcy stworzyli Getto w Warszawie.

15.9.1940 – polskie dywizjony myśliwskie 303 i 302 w bitwie o WB zestrzeliły 23 samoloty i 3 prawdopodobnie. Razem w bitwie o WB brało 151 lotników. W okresie 08-10.1940 r. zestrzelili 203 samoloty, w tym 110 dywizjon 303! Poległo 33 pilotów.

19.9.1940 – oblawa w Warszawie w dzielnicach inteligenckich. Aresztowano i wywieziono do Oświęcimia ponad 2000 mężczyzn /21.09/.

2.9.1941 Niemcy z litewskimi nacjonalistami w Ponarach /skąd byłem wywieziony na Syberię 25.03.1949 r./ rozpoczęli egzekucję na Żydach, do 17.09 zamordowano ok 8000 osób. 17.9.1943 – w słynnych Ponarach litewski pluton egzekucyjny na polecenie gestapo rozstrzelał grupę inteligencji polskiej w tym 3 profesorów Uniwersytetu Stefana Batorego. Łącznie w Ponarach zginęło do 100000 osób, głównie Żydów.

22.9.1941 – z Warszawy odszedł pierwszy transport z 274 kobietami do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück.

Wrzesień 1941 – rozpoczęto tworzenie armii polskiej w ZSRR.

4.9.1942 – J. Goebbels minister propagandy Niemiec zaproponował rozwiązanie problemu „aspołecznych osób”

- Żydów, Polaków i Cyganów, a także Rosjan i Ukraińców skazani na >3 lata więzienia powinni zostać „unicestwieni”, czyli normalnie zamordowani;

- Czechy i Niemcy – mogą być „unicestwieni, gdy mają karę dożywotnią . Ta propozycja została zatwierdzona przez Himmlera 18.9.1942 r./ „Wielka kultura niemiecka”.

12.9.1942 – rozkaz Naczelnego Wodza PSZ gen W. Sikorskiego likwidujący PSZ w ZSRR, a w ich miejsce powołano Armię Polską na Wschodzie. D-cą AP został gen. Władysław Anders. Armia liczyła 5709 oficerów i ok. 62 tys. żołnierzy. W końcu 1942 r. była to czwarta siła w koalicji antyhitlerowskiej.

27.9.1942 – Zofia Kossak Szatkowska i Wanda Filipowiczowa pod egidą Delegatury Rządu zawiązały Komitet Pomocy Żydom „Komitet im. Konrada Żegoty”. W grudniu 1942 przekształcił się w Radę Pomocy Żydom – Żegota” pod przewodnictwem Juliana Grobelnego. Warto pamiętać ... o tym fakcie w Izraelu!

6 września 1944 – PKWN wydał dekret o reformie rolnej. Wywłaszczeniu miały ulec majątki o powierzchni ponad 50 ha /100 ha w województwach zachodnich/ oraz ziemie należące do Niemców i Polaków-voiksdeutschów. Ziemię mieli otrzymać robotnicy rolni i małorolni gospodarze.

2.9.1945 – powołano konspiracyjną organizację polityczną Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” /WiN/ na czele z płk. Januszem Rzepeckim.

3.09.1945 roku /w dniu urodzin autora/ dwunastoosobowa załoga stacji meteorologicznej na Spitsbergenie oddała broń. Tym samym ostatni żołnierze II wojny światowej walczący w niemieckich mundurach poddali się. *To jako ciekawostka ..., a nie ważne wydarzenie dla Polski!*

21.9.1946 – KRN uchwaliła 3 – letni plan na lata 1947-49 z zadaniem odbudowy /a nie budowy nowych/ zakładów. Plan zakładał przekroczenie produkcji przedwojennej.

26.9.1946 – przed wyborami powstał Blok Stronnictw Demokratycznych: PPR, PPS, SL i SD.

29.9.1951 – w więzieniu mokotowskim zmarł płk Aleksander Krzyżanowski „Wilk” /ur. 1895/. Komendant Okręgu Wilno ZWZ-AK. Dowódca operacji „Ostra Brama”.

26.9.1953 – internowanie prymasa Stefana Wyszyńskiego, niby za: „wrogą działalność wobec państwa”. Przebywał w klasztorach w Rywałdzie, Stoczku Warmińskim, Prudniku i Komańczy. Informacja w nawiązaniu do dnia 12.09.2021 r. – beatyfikacji Kardynała.

24.9.1958 – W. Gomułka rzucił hasło 1000 szkół na tysiąclecie państwa polskiego. Poruszył kwestię świeckiej szkoły.

1.9.1966 – wprowadzono system 8-letniej szkoły podstawowej

14.9.1972 – nawiązanie stosunków między Polską a RFN.

23.9.1976 – powołano Komitet Obrony Robotników /KOR/. 14 osób skierowało „Apel do społeczeństwa i władz PRL”.

7.09.1980 – początek istnienia „SOLIDARNOŚCI”.

5.09.1981 roku w Gdańsku rozpoczął się I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”. 898 delegatów reprezentowało przekrój całego społeczeństwa – od robotników do intelektualistów – i byli demokratycznie wybranymi przedstawicielami członków związku. Zorganizowano niezależny od władzy parlament.

18.9.1981 - oświadczenie KC KPZR skierowane do partii i rządu PRL. Zaniepokojenie Kremla sytuacją w Polsce, stwierdzono: *„Oczekujemy, że kierownictwo PZPR i rząd PRL bezzwłocznie podejmą zdecydowane i radykalne kroki w celu przecięcia złośliwej antyradzieckiej propagandy i wrogich wobec Związku Radzieckiego akcji”*.

16.9.1988 – rozpoczęto poufne rozmowy w willi rządowej w Magdalence pomiędzy władzą a opozycją za pośrednictwem księdza Alojzego Orszulika. Tzw. obrady „okrągłego stołu”.

22.9.1989 – rejestracja NZS.

1.9.1990 – przywrócenie, opartego na zasadzie dobrowolności, nauczania religii w szkołach.

7.9.1990 – rząd Polski wystosował notę do władz ZSRR, dotyczącą wycofania wojsk radzieckich z Polski. **17 września 1993** – ostatnie wojska rosyjskie opuściły Polskę.

27.9.1990 – Sejm przyjął ustawę o wyborze prezydenta RP. Prezydent miał być wybierany w głosowaniu powszechnym /a nie jak w 1989 przez Zgromadzenie Narodowe/ na okres 5 lat. Aby zostać Prezydentem należy mieć obywatelstwo polskie, mieć ukończone 35 lat i zebrać 100000 podpisów...

21.9.1997 – w wyniku wyborów parlamentarnych do Sejmu weszły: AWS /33.8%/głosów/, SLD /27.1%/, UW /13.3%/, PSL /7.3%/, ROP /5.5%/.

23.9.1998 – Sejm uchwalił ustawę o Instytucie Pamięci Narodowej, który miał zająć się dokumentowaniem zbrodni hitlerowskich i komunistycznych oraz udostępnić archiwa policji politycznej PRL, przejmując funkcję Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

14.9.1999 – rosyjski MSZ wydał oświadczenie zaprzeczające, iż 17.9.1939 r. wkroczenie wojsk radzieckich nie miało charakteru agresji. Stanowiło to ponoć ochronę Rosji przed wypłaceniem roszczeń finansowych polskich ofiar represji. *Długo myśleli byli panami, gdyż: od 1944 do 17.09.1993 r. – była ich armia w Polsce!*

Powierzchnia: 312 6 km², liczba ludności: 37.97 mln. /2019/ PKB – 595.9 mld \$ USA /2019/

ŚWIĘTA WOJSKOWE:

1 września – wojska obrony przeciwlotniczej – rodzaj wojsk wchodzący w skład wojsk lądowych. Wojska obrony przeciwlotniczej uczestniczą w walce ogólnowojskowej w sposób uzgodniony, co do celu, miejsca i czasu z innymi rodzajami wojsk...

12 września – wojska lądowe (od 1996 na pamiątkę odsieczy wiedeńskiej Jana III Sobieskiego w 1683)

12 września 1683 roku polsko-niemiecko-austriackie oddziały dowodzone przez króla Jana III Sobieskiego rozbiły pod Wiedniem stutysięczną armię turecką pod wodzą wezyra Kara Mustafy

27 września – wojska obrony terytorialnej /WOT/ – jeden z pięciu rodzajów SZ RP, obok Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej i Wojsk Specjalnych.

Zadania:

- prowadzenia działań obronnych we współdziałaniu z wojskami operacyjnymi oraz wsparcia elementów układu pozamilitarnego;
- prowadzenia samodzielnych działań niekonwencjonalnych, przeciwdywersyjnych i przeciwdesantowych;
- udziału w zabezpieczeniu przyjęcia i rozwinięcia sojuszniczych sił wzmocnienia w nakazanych rejonach;
- realizacji przedsięwzięć z zakresu: zarządzania kryzysowego, zwalczania klęsk żywiołowych oraz likwidacji ich skutków, ochrony mienia, akcji poszukiwawczo-ratowniczych;
- prowadzenie działań informacyjnych.

PONADTO 33 JEDNOSTKI I INSTYTUCJE WOJSKOWE OBCHODZĄ SWOJE ŚWIĘTA, M.IN. PONIŻSZE:

6 września: 2 Mazowiecka Brygada Saperów;

12 września: 11 Lubuska Dywizja Kawalerii Pancernej im. Króla Kawalerii Pancernej im. Króla Jana III Sobieskiego;

17 września: 5 Kresowy Batalion Saperów

**„Gdy wrzesień bez deszczów będzie,
w zimie wiatrów pełno wszędzie”.**

Sprawdzimy po Bożym Narodzeniu /będzie już zima!/

**Opracował:
Antoni Tunkiewicz
Koło „SAPER”**

Podstawa:

1.Wikipedia;

2.Kronika Polski. Przegląd Reader's Digest. Warszawa 2000;

3.Encyklopedia Powszechna. Wydawnictwa Gutenberga;